

แนวทางการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
ในการดำเนินงานของกรมควบคุมมลพิษ
(ฉบับปรับปรุงเดือนมีนาคม ๒๕๖๖)

แนวทางการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินงานของกรมควบคุมมลพิษ

๑. หลักการและเหตุผล

กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๕ กำหนดให้กรมควบคุมมลพิษมีภารกิจเกี่ยวกับการควบคุม กำกับ ดูแล อำนาจการ ประสานงาน ติดตาม และประเมินผลเกี่ยวกับการคุ้มครองและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยมีหน้าที่และอำนาจในการจัดทำนโยบาย แผน และมาตรการด้านการจัดการมลพิษ กำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม และมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด ติดตาม ตรวจสอบ และเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อม จัดทำรายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศ พัฒนาและถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการจัดการมลพิษ ประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ ประสานการดำเนินการเพื่อฟื้นฟูพื้นที่ปนเปื้อนมลพิษ ดำเนินการเรื่องร้องทุกข์ด้านมลพิษ รวมทั้งดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติด้านการควบคุมมลพิษ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินการกิจดังกล่าวให้บรรลุวิสัยทัศน์องค์กร “น้ำต้องสะอาด อากาศต้องบริสุทธิ์ หยุดปัญหามลพิษ เพื่อสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน” และเป็นไปตามค่านิยมขององค์กร “ถูกต้อง ทันสมัย โปร่งใส ใส่ใจประชาชน” กรมควบคุมมลพิษจึงให้ความสำคัญกับการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และกำหนดแนวปฏิบัติในการเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกรมควบคุมมลพิษขึ้น

๒. กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญ

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หมายถึง ผู้ที่ได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบ ทั้งทางตรงและทางอ้อมจากการดำเนินงานของกรมควบคุมมลพิษ ซึ่งกรมควบคุมมลพิษมีกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญ ดังนี้

- (๑) หน่วยงานภาครัฐทั้งภายในและภายนอกกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (๒) จังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- (๓) สถาบันการศึกษา
- (๔) ภาคประชาชน
- (๕) ภาคเอกชน ผู้ประกอบการ เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิด
- (๖) องค์กรเอกชน
- (๗) สื่อมวลชน

๓. แนวปฏิบัติให้ภาคประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วม

กรมควบคุมมลพิษ กำหนดแนวทางปฏิบัติการเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของกรม ดังนี้

ภารกิจ/งาน	กลุ่มเป้าหมายประชาชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	แนวทางปฏิบัติการมีส่วนร่วม	กลไกการกำกับติดตาม/ หน่วยงานรับผิดชอบ
๑. การจัดทำนโยบาย แผน และมาตรการ ด้านจัดการมลพิษ	- หน่วยงานภาครัฐ (ใน/นอกกระทรวง) - จังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - องค์กรเอกชน - ผู้ประกอบการ - ภาคประชาชน	๑. จัดให้มีผู้แทน กลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมเป็น คณะกรรมการ/คณะทำงานในการจัดทำนโยบาย แผน และมาตรการ ด้านการจัดการมลพิษ โดยพิจารณาตามความจำเป็นและเหมาะสม ๒. จัดให้มีการ ประชุม รับ ฟัง ความคิด เห็น จากกลุ่มเป้าหมายหรือเปิดรับฟังความคิดเห็น ผ่านทางเว็บไซต์ของกรม ๓. ใช้กลไกคณะกรรมการระดับชาติ (คณะกรรมการ ควบคุมมลพิษ / คณะกรรมการสิ่งแวดล้อม แห่งชาติ) ซึ่งมีผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้ทรงคุณวุฒิร่วมเป็นคณะกรรมการ หรือ ใช้กลไกการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีซึ่งต้องม ีการรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อนโยบาย และแผนด้านการจัดการมลพิษ ๔. จัดให้มีการเผยแพร่ นโยบาย แผน มาตรการ ด้านการจัดการมลพิษผ่านทางเว็บไซต์ของกรม หรือเฟสบุ๊กแฟนเพจ หรือช่องทางอื่นตามความ เหมาะสม	กำหนดให้กองยุทธศาสตร์และแผนงาน / สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุม มลพิษที่ ๑ - ๑๖ เป็นผู้รับผิดชอบ ติดตามประเมินผล และนำเสนอผล การติดตามการดำเนินงานเปรียบเทียบกับแนวทางปฏิบัติที่กำหนดในทุก ๖ เดือน หรือตามช่วงเวลาที่เหมาะสม อย่างสม่ำเสมอ

ภารกิจ/งาน	กลุ่มเป้าหมายประชาชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	แนวทางปฏิบัติการมีส่วนร่วม	กลไกการกำกับติดตาม/ หน่วยงานรับผิดชอบ
๒. การกำหนดมาตรฐาน คุณภาพสิ่งแวดล้อม	<ul style="list-style-type: none"> - หน่วยงานภาครัฐ (ใน/นอกกระทรวง) - จังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - องค์กรเอกชน - เครือข่ายภาคประชาชน 	<ol style="list-style-type: none"> ๑. จัดให้มีผู้แทนกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ/คณะทำงานในการยกร่างหรือปรับปรุงค่ามาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยพิจารณาตามความเหมาะสมและความจำเป็น ๒. จัดให้มีการประชุมกลุ่มย่อย (Focus group) เพื่อให้ความเห็นเกี่ยวกับการกำหนดค่ามาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม ๓. จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นผ่านทางเว็บไซต์ของกรม ๔. ใช้กลไกคณะกรรมการระดับชาติ (คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ) ซึ่งมีผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้ทรงคุณวุฒิร่วมเป็นคณะกรรมการในการพิจารณาให้ความเห็นต่อการกำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม ๕. จัดให้มีการเผยแพร่มาตรฐานควบคุมมลพิษที่มีผลบังคับใช้แล้วผ่านทางเว็บไซต์ของกรมหรือเฟสบุ๊คแฟนเพจหรือช่องทางอื่นตามความเหมาะสม 	<p>กำหนดให้กองจัดการคุณภาพน้ำ / กองจัดการคุณภาพอากาศและเสียง / กองจัดการกากของเสียและสารอันตราย ซึ่งเป็นหน่วยงานกำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมนั้น ๆ เป็นผู้รับผิดชอบติดตามประเมินผล และนำเสนอผลการติดตามการดำเนินงานเปรียบเทียบกับแนวทางปฏิบัติที่กำหนดในทุก ๖ เดือน หรือตามช่วงเวลาที่เหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ</p>
๓. การกำหนดมาตรฐาน ควบคุมมลพิษจาก แหล่งกำเนิด	<ul style="list-style-type: none"> - หน่วยงานภาครัฐ (ใน/นอกกระทรวง) ที่เกี่ยวข้องกับแหล่งกำเนิดมลพิษนั้น ๆ ประกอบด้วย หน่วยงานอนุญาต หน่วยงานกำกับดูแล และหน่วยงานวิชาการ เช่น สถาบันการศึกษา 	<ol style="list-style-type: none"> ๑. จัดให้มีผู้แทนกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ/คณะทำงานในการยกร่างหรือปรับปรุงค่ามาตรฐานแหล่งกำเนิดมลพิษ และการกำหนดประเภทแหล่งกำเนิดมลพิษจะต้องถูกควบคุม โดยพิจารณาตามความเหมาะสมและความจำเป็น 	<p>กำหนดให้กองจัดการคุณภาพน้ำ / กองจัดการคุณภาพอากาศและเสียง / กองจัดการกากของเสียและสารอันตราย ซึ่งเป็นหน่วยงานกำหนดมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดนั้น ๆ</p>

ภารกิจ/งาน	กลุ่มเป้าหมายประชาชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	แนวทางปฏิบัติการมีส่วนร่วม	กลไกการกำกับติดตาม/ หน่วยงานรับผิดชอบ
	<ul style="list-style-type: none"> - เอกชน / ผู้ประกอบการ / เจ้าของผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ - เครือข่ายภาคประชาชน 	<p>๒. จัดให้มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นต่อร่างค่ามาตรฐาน หรือประเภทแหล่งกำเนิดมลพิษที่จะต้องถูกควบคุม หรือ จัดให้มีการเปิดรับฟังความคิดเห็นจากผู้ได้รับผลกระทบ/ประชาชนผ่านทางเว็บไซต์ของกรม</p> <p>๓. ใช้กลไกคณะกรรมการระดับชาติ (คณะกรรมการควบคุมมลพิษ และคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ) ซึ่งมีผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้ทรงคุณวุฒิร่วมเป็นคณะกรรมการในการพิจารณาให้ความเห็นต่อการกำหนดประเภทแหล่งกำเนิดมลพิษและค่ามาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด</p> <p>๔. จัดให้มีการเผยแพร่มาตรการควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดที่มีผลบังคับใช้แล้ว ผ่านทางเว็บไซต์ของกรม หรือเฟสบุ๊กแฟนเพจ หรือช่องทางอื่นตามความเหมาะสม</p>	<p>เป็นผู้รับผิดชอบติดตามประเมินผล และนำเสนอผลการติดตามการดำเนินงานเปรียบเทียบกับแนวทางปฏิบัติที่กำหนดในทุก ๖ เดือน หรือตามช่วงเวลาที่เหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ</p>
<p>๔. การจัดทำรายงานสถานการณ์มลพิษ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - หน่วยงานภาครัฐ (ใน/นอกกระทรวง) - จังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - สถาบันการศึกษา - องค์กรเอกชน - ผู้ประกอบการ - เครือข่ายภาคประชาชน 	<p>๑. จัดให้มีผู้แทนหน่วยงานในกระทรวงที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ/คณะทำงานในการจัดทำรายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย โดยพิจารณาตามความเหมาะสมและความจำเป็น</p> <p>๒. จัดให้มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นต่อร่างรายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย หรือ จัดให้มีการเปิดรับฟังความคิดเห็นผ่านทางเว็บไซต์ของกรม</p>	<p>กำหนดให้กองยุทธศาสตร์และแผนงาน / สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ ๑ - ๑๖ เป็นผู้รับผิดชอบติดตามประเมินผล และนำเสนอผลการติดตามการดำเนินงานเปรียบเทียบกับแนวทางปฏิบัติที่กำหนดในทุก ๖ เดือน หรือตามช่วงเวลาที่เหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ</p>

ภารกิจ/งาน	กลุ่มเป้าหมายประชาชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	แนวทางปฏิบัติการมีส่วนร่วม	กลไกการกำกับติดตาม/ หน่วยงานรับผิดชอบ
		<p>๓. ใช้กลไกคณะกรรมการระดับชาติ (คณะกรรมการควบคุมมลพิษ / <u>คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ</u>) ซึ่งมีผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้ทรงคุณวุฒิร่วมเป็นคณะกรรมการ ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อรายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย</p> <p>๔. จัดให้มีการเผยแพร่ข้อมูลสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย ผ่านเว็บไซต์ของกรมหรือเฟซบุ๊กแฟนเพจ หรือช่องทางอื่นตามความเหมาะสม</p>	
<p>๕. การพัฒนาและถ่ายทอดความรู้ เทคโนโลยีด้านการจัดการมลพิษ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - หน่วยงานภาครัฐ (ใน/นอกกระทรวง) - จังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - สถาบันการศึกษา - องค์กรเอกชน - ผู้ประกอบการ - เครือข่ายภาคประชาชน 	<p>๑. จัดให้มีการเผยแพร่องค์ความรู้ และเทคโนโลยีการจัดการมลพิษ รวมถึงให้บริการข้อมูลสารสนเทศผ่านทางเว็บไซต์ หรือเฟซบุ๊กแฟนเพจของกรม หรือช่องทางอื่นตามความเหมาะสม</p> <p>๒. จัดให้มีการเสริมสร้างความรู้ด้านการจัดการมลพิษให้แก่กลุ่มเป้าหมาย</p>	<p>กำหนดให้สำนัก / กอง / ศูนย์ ที่ได้พัฒนาองค์ความรู้เป็นผู้รับผิดชอบติดตามประเมินผล และนำเสนอผลการติดตามการดำเนินงานเปรียบเทียบกับแนวทางปฏิบัติที่กำหนดในทุก ๖ เดือน หรือตามช่วงเวลาที่เหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ</p>
<p>๖. การจัดการเหตุฉุกเฉินจากสารเคมี/วัตถุอันตราย</p>	<ul style="list-style-type: none"> - หน่วยงานภาครัฐ (ใน/นอกกระทรวง) - จังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - องค์กรเอกชน - ผู้ประกอบการ - เครือข่ายภาคประชาชน 	<p>๑. จัดให้มีการให้ความรู้ หรือ จัดให้มีการเผยแพร่องค์ความรู้ในการจัดการเหตุฉุกเฉินจากสารเคมี/วัตถุอันตรายและการจัดการปัญหาการลักลอบทิ้งกากของเสียแก่กลุ่มเป้าหมายตามความเหมาะสม</p> <p>๒. จัดให้มีการเผยแพร่ข้อมูลภาพรวมของการจัดการเหตุฉุกเฉินจากสารเคมี/วัตถุอันตรายและการลักลอบทิ้งกากของเสียผ่านทางรายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย และรายงานประจำปีของกรม</p>	<p>กำหนดให้กองตรวจมลพิษ/ สำนักงานสิ่งแวดล้อม และควบคุมมลพิษที่ ๑ - ๑๖ เป็นผู้รับผิดชอบติดตามประเมินผล และนำเสนอผลการติดตามการดำเนินงานเปรียบเทียบกับแนวทางปฏิบัติที่กำหนดในทุก ๖ เดือน หรือตามช่วงเวลาที่เหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ</p>

ภารกิจ/งาน	กลุ่มเป้าหมายประชาชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	แนวทางปฏิบัติการมีส่วนร่วม	กลไกการกำกับติดตาม/ หน่วยงานรับผิดชอบ
๗. การจัดการเรื่องร้องทุกข์ด้าน มลพิษ	- ประชาชนผู้ได้รับความเดือดร้อนจาก ภาวะมลพิษ - เอกชน ผู้ประกอบการเจ้าของ ผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ	๑. จัดให้มีช่องทางการรับเรื่องร้องทุกข์ด้านมลพิษ จากประชาชนที่หลากหลาย ๒. จัดให้มีระบบออนไลน์เพื่อติดตามติดตามผลการ ดำเนินงานเรื่องร้องทุกข์ด้านมลพิษ ๓. จัดให้มีการประเมินผลการดำเนินงานจัดการเรื่อง ร้องเรียนด้านมลพิษจากประชาชนผู้แจ้งเรื่อง ๔. จัดให้มีการเผยแพร่ข้อมูลภาพรวมของการจัดการ เรื่องร้องทุกข์ด้านมลพิษ ผ่านทางเว็บไซต์ หรือเฟสบุ๊ก แฟนเพจของกรมหรือช่องทางอื่นตามความเหมาะสม	กำหนดให้กองตรวจมลพิษ / สำนักงาน สิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ ๑ - ๑๖ เป็นผู้รับผิดชอบติดตาม ประเมินผล และนำเสนอผลการติดตามการ ดำเนินงานเปรียบเทียบกับแนวทาง ปฏิบัติที่กำหนดในทุก ๖ เดือน หรือ ตามช่วงเวลาที่เหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ
๘. การติดตามตรวจสอบ แหล่งกำเนิดมลพิษและ บังคับการตามกฎหมาย	- เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ - เอกชน ผู้ประกอบการเจ้าของ ผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ	๑. จัดให้มีการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจใน แนวทางการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ ๒. จัดให้มีกระบวนการตรวจสอบการปฏิบัติงานของ เจ้าหน้าที่ โดยการจัดให้มีช่องทางการรับแจ้งเรื่อง ร้องเรียนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ๓. จัดให้มีการเผยแพร่ข้อมูลภาพรวมของการตรวจสอบ แหล่งกำเนิดมลพิษและบังคับการตามกฎหมาย ผ่านทางรายงานประจำปีของกรม หรือเว็บไซต์ ของกรม หรือช่องทางอื่นตามความเหมาะสม	กำหนดให้กองตรวจมลพิษ/สำนักงาน สิ่งแวดล้อม และ ควบคุม ม ล พิ ข ที่ ๑ - ๑๖ เป็นผู้รับผิดชอบติดตาม ประเมินผล และนำเสนอผลการติดตาม การดำเนินงานเปรียบเทียบกับแนวทาง ปฏิบัติที่กำหนดในทุก ๖ เดือน หรือ ตามช่วงเวลาที่เหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ

(นายปิ่นสักก์ สุรัสวดี)
อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ